

27. Trommelzucht

Eind 80-er jaren gebruikte 85% van de Nieuw-Zeelandse melkveehouders chemicaliën om trommelzucht te voorkomen. Kenmerkend voor trommelzucht is het verschil tussen bedrijven, maar ook tussen jaren. Uit een vergelijking tussen trommelzucht-vrije en trommelzucht-probleembedrijven kwam naar voren dat op de trommelzucht-vrije bedrijven minder engels raaigras groeide, maar meer andere grassoorten voorkwamen (beemdgrassen en kropbaar) en dat deze bedrijven een hogere beweidingrest hadden tussen augustus en november (verschil circa 150 kg ds ha⁻¹). Deze beide factoren waren de beste indicatoren om het risico voor trommelzucht te verklaren. Ook was het aandeel witte klaver hoger op de bedrijven met trommelzucht (33% tegenover 23%). De melkproductie tussen beide bedrijfstypen was overigens gelijk.

In een experimentele studie door dezelfde onderzoeker (V.R. Carruthers van de Dairying Research Corporation in Hamilton) in latere jaren werden beemdgrassoorten in de winterperiode verwijderd door een chemische behandeling. Effect hiervan was niet alleen een verschil in beemdgrasaandeel tussen laag en hoog beemdgras (-B and +B: 2 en 11%), maar ook steeg het aandeel witte klaver (26% en 16%) doordat de beemdsoorten afnamen. Groepen van 8 koeien werden vervolgens geweid op deze proefpercelen waarin bovendien een onderscheid was gemaakt tussen inschaarhoogte (hoog=H en laag=L) (tabel 1).

Tabel 1. Trommelzucht bij 4 beheersvarianten: hoog inscharen tov laag inscharen (H en L) en laag of hoog aandeel beemdgrassoorten (-B en +B)

	Beheerskeuzen			
	L-B	H-B	L+B	H+B
Engels raaigras %	60	67	65	68
Witte klaver %	32	21	19	14
Beemdgras %	2	3	10	11
Inschaar-massa (*)	2,50	3,29	2,44	3,28
Uitschaar-massa (*)	1,64	2,13	1,60	2,15
Trommelzuchtscore	3,9	1,6	0,7	0,3
Aantal opgelopen koeien	3,1	1,4	0,6	0,2

(*) De in- en uitschaarhoogte of -massa is niet dezelfde als in Nederland. In Nieuw-Zeeland meet men vanaf grondhoogte, in Nederland boven 4 cm stoppel.

Zowel de aanwezigheid van Beemdgrassoorten als een hogere inschaarlengte verlagen het risico van trommelzucht. Daarbij zij opgemerkt, dat zowel de aanwezigheid van beemdgrassen als een langer inschaarlengte negatief gecorreleerd zijn met het aandeel witte klaver. De onderzoeker melden een kritisch omslagpunt van circa 20% klaver. Daaronder was het risico van trommelzucht gering, ongeacht aanwezigheid van beemdgrassen. Trommelzuchtgevallen bij klavergehalten tussen 20% en 30% werden beïnvloed door het aandeel beemdgrassoorten.

Verteerbaarheidsmetingen van engels raaigras, witte klaver, beemdgras en kropbaar maakten duidelijk dat de vertering van de laatste twee soorten trager is. In de eerste 4-6 uur wordt 25% van deze soorten verteerd tegenover 35-45% van engels raaigras en klaver. Eenjarige beemdgrassen en raaigrassen (= straatgras en westerwolds raaigras) hebben een nog hogere vertering als meerjarige soorten (= engels raaigras en veld- en ruwbeemd).

Concluderend kan gezegd worden dat structuurwaarde gekoppeld aan verteringssnelheid van het opgenomen ruwvoer van groot belang is om trommelzucht te beheersen. Naast inschaarlengte, klaveraandeel en aandeel andere grassoorten dan engels raaigras zijn andere oplossingen die eenzelfde bijdrage leveren: bijvoeren van 2 kg ds hooi of bijvoeren van snijmais of kuil.

Ton Baars
t.baars@louisbolk.nl